

Govor guvernerja Banke Slovenije Boštjana Jazbeca, Slovesnost ob 10. obletnici uvedbe evra v Sloveniji, Ljubljana, 2. februarja 2017

Spoštovani predsednik države gospod Borut Pahor, predsednik Evropske centralne banke gospod Mario Draghi, v posebno čast mi je, da ste danes tukaj z nami.

Lepo pozdravljeni ministrica za finance gospa Mateja Vraničar Erman, vsi, ki ste pred desetletjem prispevali in sodelovali pri uvedbi evropske valute – takratni predsednik vlade gospod Janez Janša in takratni guverner Banke Slovenije gospod Mitja Gaspari, drugi visoki gostje - predstavniki državnih institucij, mednarodnih institucij, predstavniki gospodarstva, dijaki, študentje, kolegi iz Banke Slovenije, vsi prisotni.

Vesel sem, da skupaj obeležujemo enega ključnih mejnikov naše zgodovine – deseto obletnico uvedbo skupne evropske valute.

Začel bom z mislijo, ki jo pripisujejo več modrim osebam v zgodovini in pravi: Če se hočete izogniti kritiki, ne recite nič, ne delajte nič in bodite nič.

V zadnjem desetletju, to je v desetletju, odkar imamo v Sloveniji evro, smo dobili dragoceno novo lekcijo ne le v evrskem območju, ampak povsod v svetu. To je krizo, ki nas je vse razgalila in postavila pred nove izzive. Naredili smo več kot nič, kar je očitno iz kritik, ki letijo na Banko Slovenije. Nепrestano. Če si ne bi upali – če si ne bi drznili – v zadnji finančni krizi ukrepati drugače, kot smo bili navajeni, ukrepati na nov način, z novimi, nestandardnimi ukrepi, ne bi dosegli, kar smo. Toka ne bi obrnili v pravo smer - ne v Evropi, ne v svetu in tudi ne v Sloveniji.

Kot guverner sem ponosen na vse odločitve, ki smo jih v Banki Sloveniji sprejeli v najbolj kritičnih trenutkih leta 2013. Na kocki je bilo ogromno. A stvari smo izpeljali prav - uspelo nam je zavezati odliv bančnih vlog, stabilizirati bančni sistem tudi z ukrepi, ki so danes predmet kritik, stabiliziralo se je tudi gospodarstvo.

Z izvedenimi ukrepi v letu 2013 smo uspeli težave učinkovito rešiti sami in se izogniti programu mednarodne pomoči, v katerem so mnogi Slovenijo že videli, na žalost nekateri tudi želeli.

Ravnali smo prav in najbolje možno, in ponovno bi – govorim zase - ravnal enako, kljub vsem kritikam in diskreditacijam, ki postajajo stalnica. Kritike pa bodo – verjamem – enkrat utišala dejstva, ki so na mizi. Dejstva pa lahko razložimo le tistim, ki jih želijo slišati in razumeti, ostalim ne.

Svet je danes drugačen kot deset let nazaj. Soočamo se s drugačnimi izzivi, kot smo jih napovedovali ob vstopu v evrsko območje. Takrat smo krotili inflacijo. Ravno centralne banke po svetu –pregovorno toge institucije - v tem zadnjem desetletju dokazujemo, da znamo reagirati na nove izzive z novimi ukrepi.

In podobno, kot so centralne banke sprejele povsem nove, nestandardne ukrepe za ponovno vzpostavitev delovanja transmisijskega mehanizma denarne politike in kot smo v Evropi povsem na novo postavili sistem bančnega nadzora, se morajo spremenjenim okoliščinam s svojimi politikami prilagoditi tudi drugi deležniki – še posebej trgi in vlade.

Kriz ne moremo preprečiti, lahko pa se iz njih kaj naučimo. Lekcija, ki si jo moramo zapomniti je: zaradi kompleksnosti in soodvisnosti gospodarstva moramo iskati rešitve izven standardnih okvirov. Ali, kot je nekoč spomnil modri mož: Do električne svetilke nismo prišli z izboljševanjem sveč. Hkrati je nujno, da ukrepajo vsi deležniki, ukrepi centralnih bank so nujni, a niso dovolj.

Okolje, v katerem živimo danes, je drugačno kot pred desetletjem tudi v tem, da nam manjka odprtosti, optimizma in skupnih ciljev. Slovenija je januarja 2007 vstopila v območje evra kot prva od desetih držav, ki so 1. maja 2004 postale članice Evropske unije. Projekt uvedbe evra je bil v Sloveniji uspešen zaradi skupnega prepričanja, da smo - po osamosvojitvi in uvedbi lastne valute – sposobni narediti nov korak, nov korak naprej. Zato še enkrat hvala vsem, ki ste pri projektu sodelovali.

Danes smo na novi prelomnici. Na številnih novih prelomnicah.

Prepričan sem – v to močno verjamem - da se bomo ob okroglih obletnicah evra srečevali še desetletja. Kako bodo naslednja desetletja minila, pa bo veliko odvisno tudi od nas, ki danes sedimo tukaj. In ponovno nam bo uspelo.